

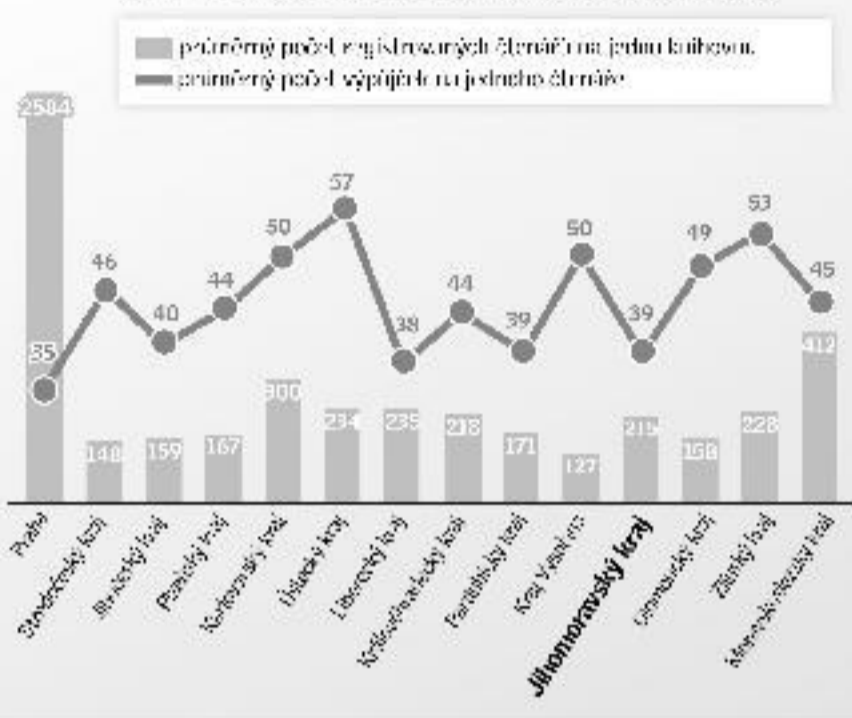
Elektronické knihy ty klasické rozhodně nenahradí, shodují se jihomoravští knihovníci. Přesto registrovaných čtenářů v knihovnách postupně ubývá. Vliv na to může mít popularita elektronických knih

i proměna knihoven. Z pouhých půjčoven se totiž staly místy ke studiu či k pořádání kulturních akcí, které často míří třeba na malé čtenáře. Ty se daří získat, ale pokusy dostat ke knihám náctileté selhávají.

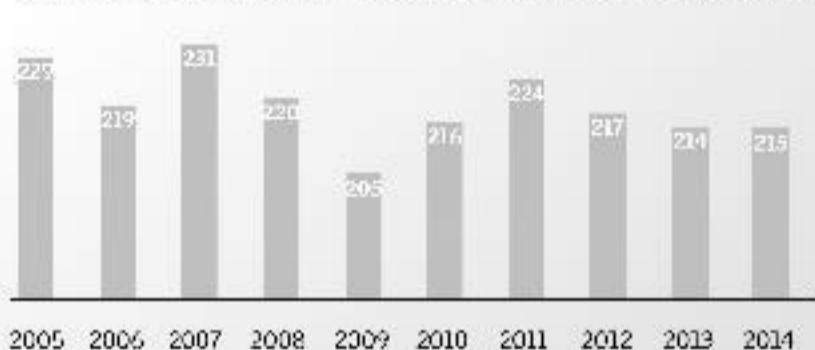
Úbytek čtenářů? Mohou za to i nové maturity

JIHOMORAVSKÉ KNİHOVNY NABÍZÍ 9 MILIONŮ KNİH

PRŮMĚRNÝ POČET VYPŮJČENÝCH KNİH NA JEDNOHO ČTENÁŘE ZA ROK PODLE JEDNOTLIVÝCH KRAJŮ

PRŮMĚRNÝ POČET REGISTROVANÝCH ČTENÁŘŮ V JIHOMORAVSKÝCH KNİHOVNÁCH ZA POSLEDNÍCH 10 LET

2 páry měly loni sešlou v Moravské zemské knihovně v Brně.

4,8 milionu návštěvníků přišlo loni do knihoven v Jihomoravském kraji, 5,7 miliona z nich byly děti do patnácti let.

1/4 čtenářů v Blansku (vlastní muzeum).

1200 počítačů s připojením na internet nabízejí loni knihovny v Jihomoravském kraji.

1860 je rok vydání nejstarší knihy v Knihovně Karla Dvořáčka ve Vyškově

4 roky jsou nejmladšímu registrovanému čtenáři ve vysocké Knihovně Karla Dvořáčka. Naopak nejstarší tamní čtenář má 94 let.

9 milionů knih měli loni na výběr čtenáři v jihomoravských knihovnách.

706 veřejných knihoven včetně jedné z nich pohožek byla ke konci loňského roku na celé jižní Moravě.

32 poboček má po celém Brně Knihovna Jiřího Mahena.

1072 knih a časopisů je rekordní počet vypůjček v knihovně v Moravském Krumlově na Znojensku v 3. říjnu 2014.

2893 akcí pro veřejnost i společnost loni Knihovna Jiřího Mahena v Brně.

4 zahraniční knihovny fungují v Moravské zemské knihovně v Brně.

přes 4 miliony knih si lze půjčit v Moravské zemské knihovně v Brně. K dispozici jsou taky přes 3 tisíce titulů časopisů.

20 398 byl loni průměrný měsíční hrubý plat zaměstnanec Moravské zemské knihovny.

FOTOGRAFIE: DENÍK MARKÉTA ZEMSKÁ

HANA FLORIANOVÁ
ZPRAVODAJOVÉ ROVNOSTI

Jižní Morava – Strávit nedělní odpoledne u knihy už Jihomoravané tolik neláká. Vyplyvá to z údajů Českého statistického úřadu. Od roku 2010 se totiž snížil počet registrovaných čtenářů v knihovnách kraje o necelé tři tisíce. To se projevilo i na počtu vypůjčených knih. Těch si lidé loni domů odnesli oproti roku 2010 o osm set tisíc méně.

Trend úbytku čtenářů sleduje například Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově. „Na vině je podle mě hlavně fakt, že půjčování knih je pla-

cená služba. Dospělý u nás dá za roční registraci dvě stě korun. Pokud má někoho v rodině, kdo je registrovaný, čte knihy, které si vypůjčí on,“ objasnil ředitel vyškovské knihovny Vladislav Raška.

Populární e-knihy

Pokles počtu čtenářů má i další příčiny. Podle knihovnice Evy Šrámkové ze znojemské knihovny za ním vězí také rozšíření elektronických knih a moderních technologií. Tamní knihovna je zatím čtenářům nenabízí. Roli podle ní hraje i změna systému maturity. „Studenti už musí přečíst

jen určitý počet daných knih. Mladí lidé navíc využívají internet, kde najdou podrobné obsahy knih,“ poznamenala.

Přestože registraci v knihovnách povolna ubývá, zájemců o práci knihovníka je stále dost. „Jsme totiž v širokém okolí jedinou státní školou, která tento obor nabízí. Dnes už se však nevyučuje pouze samotné knihovnictví. Obor doplňuje vzdělání v oblasti informačních technologií,“ upřesnila zástupkyně ředitele Střední odborné školy knihovnické v Kotlárské ulici v Brně Jana Nezhodová.

Změna osnov podle ní reaguje na změnu doby.

„Knihovny už nejsou pouze půjčovnami knih. Lidé v nich často využívají taky různé databáze, mnohdy jsou i místy, kde se pořádají kulturní akce,“ doplnila Nezhodová.

Vernisáže a přednášky mohou lidi do knihoven nalákat. Svě místo v městském kulturním kalendáři má třeba knihovna v Moravském Krumlově na Znojensku. „Loni jsme pořádali skoro třicet exkurzí škol do knihovny, pět autorských čtení a besed se spisovateli, tři literární kavárny a jedenáct cestopisných promítání,“ vyjmenovala vedoucí Martina Nováková.

Vdechnout lásku ke čtení se

tam snaží už zájemcům v raném věku. Zhruba před osmi lety se totiž připojili k akci Národní pedagogické knihovny s názvem Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka. Kromě toho každoročně pasují prvňáky na čtenáře.

Boj o mládež

Na děti a mládež cílí také brněnské Knihovna Jiřího Mahena v Brně. Tvoří čtvrtinu všech registrovaných. „Dostat do knihovny úplně malé čtenáře je snadné. Problém nastává kolem patnáctého roku. Přilákat čtenáře každého věku se pak snažíme akce-

mi, které s knihovnou zdánlivě nesouvisí. Letos jsme se třeba připojili k Týdnu kávy,“ podotkla mluvčí knihovny Jana Kuncová.

Brňanka Lucie Gurecká se zaregistrovala hned v několika knihovnách. Přesto si porídila elektronickou čtečku. „Některé publikace jsou totiž věčně půjčené nebo rezervované. Na klasické knihy ale nedám dopustit,“ řekla žena.

Součast každé knihovny je dnes připojení k internetu. Ve využívání počítačů s přístupem k síti loni Jihomoravané mezi kraji dominovali. Tuto službu využilo tehdy víc než půl milionu lidí.

Audioknihy lákají na známé hlasy

Jižní Morava – Jsou na vzestupu. Audioknihy, tedy zvuková díla, si na jižní Moravě získávají stále víc příznivců. Roste počet posluchačů i titulů, které mají obchodníci a knihovníci v nabídce. „Jen u nás jsou jich stovky,“ poznamenala třeba ředitelka brněnské knihovny Marek Uhlíř.

V uplynulých pěti letech tam zvukové knihy vystrnadily také většinu hudebních „cédéček“. Podle Uhlíře je navíc nepřehlédnutelný skok v zájmu, který lidé o mluvené slovo mají. „Poptávka vyletěla vzhůru, kde se drží. Lidé jsou spokojeni. I proto, že zvyšujeme množství dostupných děl,“ tvrdí Uhlíř.

Audioknihy si získávají oblibu především situacemi, kdy je lze poslouchat: v autě, při běhání nebo odpočinku doma na pohovce. Kvalitní nahráv-

ky, na kterých se podílí řada známých herců od Hynka Čermáka přes Igora Bareše po Oldřicha Kaisera, dokáží posluchače strhnout a ponořit do děje i díky hudbě. Ta se objevuje v některých pasážích, případně mezi kapitolami.

Jako drama

Kromě klasického čtení některá díla táhnou dramatičtější. V záznamu vystupuje víc lidí, jde téměř o rozhlasovou hru. Například v detektivní sérii norského spisovatele Jo Nesbøho tím z řady vyniká čtvrtá kniha Nemesis.

Audioknihy momentálně zaujaly i Lucii Munzarovou z Hodonína. „Přemýšlím, že si nějakou pořídím. Zatím jsem poslouchala jen ty dostupné na internetu. Problém je, že když si k tomu lehnou, usnu. Pama-

tuju si zhruba deset minut,“ říká s úsměvem. Premiéru má za sebou Velký audioknižní čtvrtek. Při něm se na pulty dostalo Nulté číslo od Umberta Eca, Želary Květy Legátové nebo Himmlerova kuchařka od Franze-Oliviera Giesberta.

Podle odhadu vydavatelů je na trhu ve formě fyzických nosičů či v digitální podobě dva a půl tisíce titulů. Nekrácená četba vychází stále častěji ve formátu CD-MP3, která audioknihy víc zpřístupnila lidem. „Jestli jde o dočasný trend, lze těžko předpovídat. Podobá se to hudebním cédéčkům, zvukové tituly mají tu výhodu, že nejsou příliš drahé,“ dodal ředitel Uhlíř. Pořídít je lze většinou za dvě stě až tři sta korun. Některé příběhy jsou ke stažení také na internetu, další pak k poslechu na serveru Youtube. (liv)

Ředitel Moravské zemské knihovny v Brně Tomáš Kubiček se digitalizace nebojí: Knihy přežijí jakýkoli blackout

KATEŘINA IŠTVANOVÁ

Brno – Podle ředitele Moravské zemské knihovny v Brně Tomáše Kubička nemůže elektronická kniha nahradit papírové vydání. „Co by se stalo, kdyby elektronická data zmizela?“ ptá se.

Podle statistik ubývá čtenářů a knihovních vypůjček. Platí to i pro Moravskou zemskou knihovnu?

Pro nás to neplatí hlavně z toho důvodu, že máme v regionu výjimečnou pozici. Sloužíme jako knihovna brněnským univerzitám, kterých je poměrně dost.

Jak si čtenáře udržujete?

Musíme s nimi neustále pracovat. Pořádáme hodně akcí, jako jsou například přednášky, kurzy, autorská

čtení, výstavy nebo vzdělávací programy.

O které doplňkové akce je mezi lidmi největší zájem?

Je to pro mě překvapivé, ale nejčastěji chodí lidé na přednášky z oboru přírodních věd nebo astronomie. Návštěvníci se ani nevejdou do sálů. Naši přednášející umí složitostí současného světa vysvětlit poměrně jednoduše, na rozdíl od některých jiných institucí.

Myslíte si, že budoucnost knihoven ohrožuje nástup čteček nebo jiných technologií?

Samozřejmě, že knihovny ovlivňují nové technologie. To, co označujeme jako knihu, je ve skutečnosti obsah. Jednou to byl papyrus, jednou kamenná deska, nyní to je digitální technika. Médium se mění, ale knihovna je in-

stituace, která se stará o to, aby k němu čtenáři našli přístup. Naše práce nekončí tím, že někdo vydá knížku a my ji dáme do regálu. To je jen první krok.

Ríká se, že papírovou formu novin nahradí elektronická. Může se totéž stát s knihami?

Nemůže. Dnes nejsme schopni zaručit, že v podobě, v jaké je digitalizujeme, budou data fungovat a existovat ještě za deset let. Co by se stalo, kdyby data zmizela? Papírové knížky přečkají jakýkoli blackout.

Používáte čtečku nebo si raději zalistujete v knize?

Někdy upřednostním čtečku, třeba při cestování. Někdy to však bez papírové knížky nejde. Nechtěl bych přijít o stín, který vrhá stránky knihy v horkém létě.